

Koiran esittäminen: Temppuilua vai taiteenlaji?

Alkuperäisestä, Nuusku 3/2011,
julkaistusta artikkelista labradorille
sopivaksi muokannut artikkelin
kirjoittaja Pia Itkonen

Koiranäyttelyn alkuperäinen tarkoitus on palvella jalostusta. Jotta arvosteleva tuomari saisi rauhassa tehdä työnsä ja koira olisi mahdollisimman hyvin edukseen, lienee aiheellista uhrata hetki suorituksen ”pilkkomiseen”.

Jokainen koiranäyttelyä seurannut tietää, että koira menee kehään esittäjän eli niin kutsutun handlerin kanssa. Handleri voi olla koiran omistaja, sen kasvattaja tai joku muu asiasta innostunut. Tiukassa kilpailutilanteessa harjoittelusta on hyötyä, kahdesta samanveroisesta koirasta suurella todennäköisyydellä voiton vie paremmin esiintyvä yksilö.

Labradori on helppo näyttelytettävä, sillä sitä EI pestä shampoolla ja hoitoaineella näyttelyä edeltävänä iltana, saati sitten föönata kuivaksi (kuten monia muita rotuja). Labradorin turkissa kuuluu olla tietty rasvaisuus ja se menetetään mikäli käytetään voimakkaita shampoita. Koira muistuttaa silloin helposti sähköiskun saanutta siiliä, mikä kuitenkin ei ole tarkoitus eikä toivomus. Sanomattakin on selvää, että siistiä koira on ilo arvostella, joten uittaminen tai suihkuttaminen puhtaalla vedellä edellisenä iltana on toki hyvä vaihtoehto, jos koira on kurainen. Mikäli koira on todella shampoopesun tarpeessa, se olisi hyvä tehdä paria viikkoa ennen kehäänmenoa, jolloin karvapeite ehtii palautua normaaliksi. Shampoo kannattaa aina laimentaa vaikkapa tyhjään limupulloon, miedompikin seos riittää tavalliseen likaan.

Labradoria ei myöskään ole trimmattava rotu, ainoastaan hännänpäätä siistiminen on tapana tehdä pyörisevän hännänpäätä mahdollisimman luonnolliseen muotoon. Ei missään

Ahne esitettävä ei keskity muuhun kuin makupalojen hamstraamiseen, eikä esittäjä osaa tilannetta korjata. Koira kyyristelee ja työntää takajalat rungon alle saadakseen tiukemman tuntuman makupalaan ja etujalat harittavat sahapukkimaisesti. Ei kaunista katseltavaa.

tapauksessa tyyliin ”fiskarssit käteen ja karvat poikki kuin viivottimella vetäen”. Koiran kasvattaja tai joku kokenut näyttelyharrastaja varmasti osaa neuvoa. Hännän siistimisessä pitää käyttää malttia. Tarkkaile miltä hännät näyttävät. Menestys ei varmastikaan jää kiinni siitä, onko häntä siistitty vai ei. Perushuoltoon kuuluva toimenpide on kynsienleikkaus. Se ei ole pelkästään kauneusnäkökulma, vaan koiran omaan elämään huomattavastikin vaikuttava asia. Samoin korvien puhdistus ja hampaiden siisteydestä huolehtiminen ovat jokaisen labradorin, ei vain näyttelyyn menevän, oikeus.

Karvanlähdön aikaan on hyvä harjata/karstata/kammata isoimmat pohjavillatupot pois. Eritoten ruskealla karva on helposti kirjava, kun pohjavilla tuntee peitinkarvan läpi. Ennen kehään menoa on hyvä vaikka kostealla säämiskällä/ pyyhkeellä pyyhkäistä viimeiset irtokarvat, kuola, kura yms

pois. Näin koira on valmiina astumaan kehään !

Hyvä esittäjä valitsee päälleen mukavat ja asialliset vaatteet, joissa on hyvä myös kumartua ilman pelkoa, että sukuaarteet tulevat julki ylhäältä taikka alhaalta. On syytä muistaa myös hyvät kengät. Korkokengät eivät sovellu noutajakehässä juoksemiseen. Kehässä huomion keskipisteessä pitää olla koiran, ei sen esittäjän. Pukeutumisessa kannattaa myös ottaa huomioon esitettävän/esitettävien koirien värit ja pyrkiä välttämään esim. mustan koiran kanssa mustia housuja. Koira juoksettaessa esittäjä juoksee taustalla ja etenkin sisänäyttelyissä huonossa valaistuksessa koiran liikkeet häviävät mustaan taustaan.

Koiralle on hyödyllistä joko lainata tai hankkia oma näyttelyhihna. Kehään ei ole hyvä mennä flexin ja pannan, saati sitten valjaiden kanssa. Myös suurikokoisen käsilaukun

Kotona on hyvä harjoitella koiran juokuttamista, sovelta vauhtisi koiran vauhtiin ja ota kiintopiste mitä kohti juokset, jotta linjoista tulee suorat.

Vauhdin hurmassa saattaa unohtua minnepäin piti koiraa juoksettua. Muista katsoa eteesi !

Muista pitää hihna löysällä, makupalakäsi saisi olla rennommin alempana. Muista seurata miten koira seisoo, tässä takajalat ovat liiaksi rungon alla ja kaula kurottua kohti makkarakättä.

voi jättää odottamaan kehänlaidalle. Aina löytyy joku ystävällinen, joka voi vauhtia sitä kehässä käynnin ajan. Samoin perheen pienimmät voivat toivottavasti hetken odottaa kehän ulkopuolella. Mikäli koiralla pidetään kaulapantaa kotiloissa koko ajan, se on syytä ottaa pois muutamaa päivää ennen näyttelyä, jotta pannaan litistämät kaulakarvat oikenevät. Vinkkiä hyvistä hihnoista saanee koiran kasvattajalta, seuraamalla minkälaisia hihnoja toiset käyttävät ja kyselemällä rohkeasti muilta rodun harrastajilta. Yksi tykkää yhdestä, toinen toisesta, makuja on monia. On ns. noutajataluttimen mallisia ohuempia hihnoja sekä nahkaisina että erilaisista naruista/nyöreistä valmistettuina, joissa ei ole erillistä pantaosaa. Tai sitten voi valita vaikkapa nahkaisen lyhyen hihnan ja siihen ohuen ketjun maun mukaan. Tärkein hihnan kriteeri on, että se soveltuu tehtävänsä. Eli riehakkaalle urokselle ei voi hyvällä tahdollakaan suositella seitinohutta nyöriä vaan kunnan ketjukaulain hihnalla tai sitten on paikallaan vankkaa tekoa oleva narutalutin. Näyttelyhihna on tiukassa paikassa ainoa turvavaruste kehässä. Tämä on hyvä muistaa. Suuressa maailmassa ovat olleet jo liki kymmenen vuotta muotia punotut nahkahihnat koristehelmillä tai ilman. Pikkuhiljaa nämäkin alkavat rantautua Suomeen. Tällaista sängen hintavaa hihnaa ei kannata ostaa vain parin näyttelyn tähden, sillä laadukkaamman narutaluttimen saa ostettua jo alle kymmenellä eurolla. Väriskaala kattaa kaikki saateenkaaren värit. On makuasia haluaako, että hihna sulautuu mahdollisimman huomaamattomasti koiran väriin vai haluaako iskea shokkivärin kehiin. Jotkut tuomarit ovat sitä mieltä, että voimakkaasti koiran väristä poikkeava hihna ikäänkuin katkaisee sivuprofiilin. Tätä kannattaa miettiä, varsinkin jos koiran kaulan/etusosan alueella on rakenteellisia puutteita. Haluaako korostaa niitä huomiovärein ? Tai mikäli käyttää ketjukaulainta, niin haluaako korostaa virheitä liian lyhyellä ketjulla ? Olipa näyttelytaluttimesi hihna-ketju-yhdistelmä tai ns.noutajataluttimen mallinen, sen on hyvä olla riittävän pitkä. Tällöin se asettuu kauniisti kaulalle ja antaa esittäjälle liikkumavaraa.

No niin, nyt on sekä koira että esittäjä varusteltu kehään menoa varten. Mitä seuraavaksi ?

Seuraavaksi on syytä miettiä MITEN koiran esittää kehässä ? Labradori on vapaasti esitettävä rotu. Hyvin hyvin harvoin tapaa koiran, joka esitetään aseteltuna. Eri roduilla on erilaiset tavat. Yleisellä tasolla voidaan sanoa, että vapaasti esitetty koira rodusta riippumatta on kaunista katseltavaa.

Vapaasti esitettäessä koiran esittäjä

Sama koira kuin alussa, nyt esittämiseen hieman paneuduttu. Jalkojen asennoissa vieläkin hiomista, mutta koiran profiili tulee kauniisti esille kun esittäjän ja koiran välissä on tilaa, eikä makupalat varasta koko show'ta.

ja koira seisovat ”kuonot vastakkain”, eli esittäjä koiran edessä katse koiran häntää kohti. Esittäjän ja koiran väliin on hyvä jättää tilaa (huom. riittävän pitkä talutin) ettei koira joudu seisomaan niska kenossa tuijottaessaan esittäjäänsä. Koiran asennon on tarkoitus olla mahdollisimman luonnollinen, jokainen raaja omassa kulumassaan kuin koiran runko olisi suorakaiteen muotoinen pöytä. Esittäjä voi käyttää makupalaa, naksutinta tai pientä lelua kiinnittääkseen koiran huomion itseensä. Mikäli käytetään makupalaa, se ei tarkoita non-stop-syöttöä vaan koira on hyvä jo kotona opettaa saamaan pieni makupala silloin tällöin palkaksi hienosta esiintymisestä. Ainakin tuomarin tullessa katsomaan hampaita syöttäminen on syytä lopettaa. Hampaita tai purentaa on mahdotonta katsoa jos koira mäysyttää täyttä suullista vaikkapa HK:n Sinistä. Näin ainakin muista roturyhmistä tulevien tuomareiden mielestä. Pieni vinkulelu voi olla makupalaa vastaava koiran huomion kohde, sitäkin ei huudateta koko ajan vaan vingautilta silloin tällöin, jos koiran huomio on hiipumassa. Naksutinkoulustakin kuulemma käytetään. Tästäkin palkkaus kehässä mieluummin harvemmin kuin niin usein, että herää kysymys kuka morsettaa ja kenelle. Jokainen koira on yksilö, joten sopiva tapa löytyy vain harjoittelemalla ja kokeilemalla. Mikäli käyttää makupalaa, on seisomista helppo opettaa

koiran ruokinnan yhteydessä. Sanon tämän silläkin uhalla, että yleensä pennunostajat ehdollistetaan opettamaan pentunsa istumaan samalla systeemillä. On syytä muistaa, että käyttipä makupalaa, naksutinta tai lelua houkuttimena, se ei koskaan saa aiheuttaa häiriötä kanssakilpailijoille.

Mikäli esitettävänä on oma koira, on mitä tärkeintä seurata sitä kotioiloissa ja painaa mieleen miltä se näyttää seisautuessaan itsekseen katsomaan jotakin. Mikäli näkymä miellyttää silmää, on samaan syytä pyrkiä näyttelykehässä. Jos koiran rakenteessa on jotakin ”peiteltävää” on vastavuoroisesti mietittävä miten tilannetta parantaa esitysteknisiin keinoin. Mikäli koira ei seiso halutulla tavalla, sitä ei ole soveliasta potkia tai tuuppia polvella, saati talloa varpaille. Kauniisti koiraa esittävä siirtyy itse askeleen tai pari puoleen tai toiseen saadakseen koiran korjaamaan asentoaan. Jos omistaa suuren peilin, kannattaa ehdottomasti harjoitella koiran kanssa sen edessä jotta oppii miten toimien koira asettuu haluttuun asentoon. Riittävä harjoittelu takaa, että jännityksenkin hetkellä pystyy auttamaan koiraa esiintymään parhaalla mahdollisella tavalla. Vierasta koiraa esittäessä nämä samat havainnot ja päätelmät on tehtävä joskus hyvinkin lyhyessä ajassa juuri ennen kehään menoa. Taitavat esittäjät saattavat tehdä ihmeitä. Lyhytkarvaiset rodut, kuten labradori, ovat tässä kohtaa

huonommassa asemassa kuin pitkäkarvaiset ”serkkunsa”, sillä pitkäkarvaisissa turkin muotoilulla saadaan toisinaan aikaan aikamoisia illuusioita. Tosin tuomarin tulisi arvostellessaan upottaa kädet karvan sekaan ja käydä rakenne läpi... Lyhytkarvaiset esittävät kerralla kaiken, joskin kovin karvaton koira paljastaa niissäkin virheensä auliimmin. Muista, että labradorikin on ns.turkkirotu, jossa karvapeitteen laatu ja sen hetkinen kunto vaikuttavat suuresti siihen miltä koira näyttää. Karvattoman koiraan volyyymi täydessä turkissa olevaan verrattuna on paljon pienempi. Koira on ikäänkuin yhtä-kahta numeroa pienempi kuin täydessä karvapeitteessä esitettynä. Usein ihmetellään, kun arvostelussa lukee ”oikea karvan laatu” vaikka koira olisi kovinkin kalju. Tämä ei tarkoita sitä, että tuomarilla on jäänyt silmälasit kotiin ja tunto mennyt sormistakin, vaan karvapeitteen laadun pystyy niukemmastakin turkista löytämään ja arvostelu saattaa jatkua ” ei tänään täydessä karvassa”.

Kun koiraa on seisotettu ja tuomari on sen rakenteen käynyt läpi, on liikkeen vuoro. Yleisimmin tuomari pyytää juoksuttamaan koiraa ravilla edestakaisin, kolmion tai kehän ympäri. Edestakaisin juostessa mennään suoraan tuomarista pois päin ja palataan takaisin suoraan kohti. Kannattaa katsoa missä tuomari seisoo, ottaa kiintopiste vastakkaisesta suunnasta

ja juosta suoraan sitä kohti. Sivusilmällä voi katsoa koiraa ja sen liikkeitä, mutta ei kannata juosta tuijottaen sitä koko ajan, sillä silloin suorasta linjasta voi tulla kiemurteleva kuin käärme. Edestakaisin juostessa tuomari katsoo koiran etu- ja takaliikkeitä. Kolmiota juostessa tuomari näkee liikkeet takaa, sivulta ja edestä. Kolmiossa muodostetaan mielessä kehän sisälle linjat, jotka muodostavat kolmion. Yleensä tuomari näyttää mistä minne hän haluaa koiran liikuvan. Jälleen kerran kannattaa ottaa kiintopisteet, jotta linjoista tulee suorat. Ympyrää juostessa kierretään kehä ympäri niin, että koira on koko ajan esittäjän ja tuomarin välissä. Esittäjän ei koskaan tule asettua koiran ja tuomarin väliin sitä liikuttaessaan.

Koiraa liikutettaessa on nykyään vallalla muoti nostaa hihna kurkulle ja juoksuuttaa kireällä hihnalla, puhutaan "hirttämisestä". Näin saadaan koiraan kenties enemmän ryhtiä, mutta on syytä muistaa, että labradorin luontainen liikkumistapa ei edellytä villakoiran ryhtiä ja pystyä päätä. Askeleen on oltava kohtuullisen maa-tavoittava ja silloin rodusta riippuen pää laskee jopa selkälän jatkoksi. Kaikista karmeinta on, jos hirtettäessä esittäjän puoleinen korva vielä litistetään kireän hihnan alle. Korvan litistystä ei tule tehdä, sillä se on varsin epämiellyttävä pakote koiralle... Hyvin liikkuva koira on sitä myös perinteisesti eli löysällä hihnalla liikutettaessa. Toiset tuomarit jopa suorastaan vaativat koirien liikuttamista löysällä hihnalla. Myöskään juoksunopeuden ei tarvitse olla Vermon raviradalta haettua vaikka välillä noutajakehiä katsellessa tuntuukin, että nopein on upein. Ei näin! Koira kannattaa esittää sellaisella vauhdilla, joka tuo liikkeet parhaiten esiin. Yksilöllisiä eroja löytyy tässäkin, toiset ovat luonnostaan nopeampia kuin toiset. Tikittävä kiitoravi labradorilla ei todellakaan ole se rotutyypillinen askelustapa. Tosin laahustava löntystely ei sekään anna ideaalikuva koirasta. Mikäli koiralla on tapana peitsata, on ensiarvoisen tärkeää jo kotona harjoitella oikea vauhti raville. Tässä kohdalla on pakko myös muistuttaa siitä, että toko-seuraaminen ei ole oikea liikemalli näyttelykehässä. Koiran tulisi juosta rentona ja suorana esittäjän sivulla katse eteenpäin suunnattuna, ei tuijottaen askel askelelta esittäjää silmiin. Jos se näin tekee, vispaavat raajat kuin ranskalaisella can can-tanssijalla, eikä varsinkaan etuliikkeistä saa juurikaan selvää. Tässä on siis sudenkuoppa mihin saattaa tasapäisessä kilpailussa kompastua. Koska koirat ovat suurelta osin hyvin viisaita eläimiä, ne oppivat kyllä nopeasti minkälaista ravia kuuluu mennä, kun

Vapaasti esitetty.

näyttelyhihna laitetaan kaulaan.

On myös syytä muistaa hyvät tavat kun juoksetetaan useampaa koiraa samalla kertaa. Kunnolliset välit on syytä jättää jos se vain on mahdollista, eikä varsinkaan takaa tulevan kannata ajaa edessä menevän päälle, vaikka se hitaampi olisikin. Aina voi kiertää ulkokautta ohi, jos tilanne sen välttämättä vaatii. Tosin kaikki tuomarit eivät ohittelua katso hyvällä.

Erityistä huomiota kannattaa kiinnittää siihen, onko omalla koiralla taipumusta kuumentua ja uhotta muille. Mikään ei ole ikävämpää kuin esim. juoksettaessa takaa edelläjuoksijan päälle hyökkäävä hormoonihyrä. Jokaisen esittäjän on keskityttävä omaan koiransa niin, että pystyy ennakoimaan mahdolliset ongelmatilanteet. Tuntuu aika kamalalta sanoa näin, mutta viime vuosina labbiskehissä on alkanut kuulua ärinää ja pörinää. Tämä on ikävää ja siihen ON kiinnitettävä huomiota. Labradorin-kaan ei tarvitse ihan kaikkea sietää, mutta ruokalistalle eivät lajitoverit kuitenkaan kuulu. Eli eritoten yli-innokkaan ja kuumuvan kaverin kanssa ravatessa on hyvä jättää kunnolla väliä kanssakilpailijoihin, mikäli se näyttelytekniikan puitteiden osalta on mahdollista.

Kun liikkeet on katsottu, laitetaan vielä hetkeksi koira seisomaan. Tässä vaiheessa tuomari on viimeistään tehnyt päätöksensä laatumaininnasta ja koira saa laatumaininnan osoittaman nauhan tai vuoden 2012 alusta alkaen nauhan on sanut jättä pois, jolloin kehäsihteeri nosta ilmaan laatumainintaa merkitsevän värikortin. Mikäli nauhat ovat jaossa, se kiinnitetään taluttimeen. Jos laatumainintana on erinomainen (punainen) tai erittäin hyvä (sininen) siirrytään odottamaan kilpailuluokkaa. (Erittäin hyvät kilpailevat luokkasijoituksista, mikäli erinomaisen saaneita on kolme tai vähemmän.) Muussa tapauksessa saa myös arvostelun saman tien mukaan-

sa. Arvostelusta toivottavasti selviää, miksi laatumaininta on mikä on. Mikä mukavampaa kuin jos lopuksi lukee, että "esiintyy ja esitetään hyvin/erinomaisesti/erittäin hyvin". Silloin esittäjä tietää onnistuneensa tehtävässään. Mikäli toivotaan lisää harjoitusta, sekin kannattaa ottaa positiivisella asenteella. Kenties tässä artikkelissa on joitakin vinkkejä, jotka mahdollistavat paremman menestyksen seuraavalla kerralla. Hyvin harvoin kukaan tai mikään on seppä syntyessään, mutta taidon voi oppia, jos siihen on halua. Koiraa kohtaan on reilua harjoitella ennen kehäänmenoa. Siltä ei saa vaatia mahdottoimia, jos se ei tiedä mitä kuuluu tehdä. Opetta koira jo pennusta siihen, että vieraat voivat sitä käsitellä, katsoa sen hampaat ja uroskoiralta kivekset. Arjessa opeteltuna näistä tulee itsensänselvyys, johon ei sitten tarvitse juurikaan kehässä kiinnittää huomiota.

Kehässä ollessa tärkeintä on keskittyä koiraan ja kuunnella tarkasti mitä pyydetään tekemään. Jos ei ymmärrä, saa kehäsihteeriltä kysyä tarkennusta. Ei ole häpeä kertoa, että on ensimmäistä kertaa kehässä, päinvastoin. Yleensä kehäsihteeritkin suovat silloin muutaman ylimääräisen neuvon, jotta kokemuksesta tulee miellyttävä niin koiralle kuin handlerillekin. Kannattaa olla ajoissa paikalla, seurata vähintään muutama koira ennen omaa vuoroa mikäli se on mahdollista, jotta tietää miten kyseinen kehä pyörii. Esittäjän on hyvä olla iloinen, ystävällinen ja kannustava koiralle. Se tekee ihan varmasti sen minkä pystyy. Esittäjän taidoista riippuu suurelta osin, kuinka mukavaksi harrastukseksi koira näyttelyt mieltää. Jos se tykättyy touhuun kunnolla, voi siitä aikanaan kehittyä suuremman luokan tähti, jonka karisma suorastaan nostaa ihokarvat ihastuksesta pystyyn niin kehässä kuin sen ulkopuolellakin.

